1.

ZEER GEHEIM

MINISTERRAAD
Nr.1508

Ex.nr. 12

Gerubriceerd:
Minister
A.
Secretaris.

Notulen van de vergadering
gehouden op Maandag 23 Augustus 1954 in de Trèveszaal, aangevangen 's morgens om elf uur en 's middags voortgezet

---

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Beel, Beyen, Cals (alleen bij de middagvergadering), Donker, Kernkamp, Van de Kieft, Luns, Mansholt, Staf, Suurhoff, Van Thiel, Witte en Zijlstra (Afwezig zijn de Ministers Algera en De Bruijn)

Secretaris: J.Middelburg

1. Notulen van de vergadering van 16 Augustus 1954

Zie ook notulen MR. B/9 '54, blz. 5, p. 2d

Opmerkingen naar aanleiding van punt 2 c (Aankoop van emigrantenschip)

Minister Van de Kieft deelt mede, dat intussen bij hem een crediet van f.20 mln is aangevraagd, waarvan f.6 mln voor aankoop en f.14 mln voor verbouwing van het aangekochte schip tot emigrantenschip. Minister Beel heeft deze kwestie Dinsdag met Mr Spitzen besproken. Vrijdag deelde deze mede, dat de Ministers Van de Kieft en Suurhoff met de voorstellen accoord waren gegaan, waarna spreker er in heeft toegestemd, dat de deviezen voor de reis van de twee deskundige ambtenaren werden toegestaan. Minister Witte heeft over deze kwestie een nota ontvangen, waaruit onder andere blijkt, dat de speciale emigrantenschepen beter voldoen dan de twee gecharterde schepen. Het is de bedoeling, dat een nieuw schip in de plaats van een gecharterd schip komt. Minister Suurhoff herinnert aan zijn mededeling in de vorige vergadering; spreker heeft niet gezegd, dat hij met de aankoop van een nieuw schip accoord gaat. Het te verwachten aantal emigranten rechtvaardigt de aankoop van een additioneel schip niet. Aankoop van een nieuw schip uit exploitatieoverwegingen is een andere zaak, die spreker zo niet kan beoordelen.

De Minister-President acht het onjuist, dat men tracht overhaast een beslissing van de Regering over de besteding van een bedrag van f.20 mln te verkrijgen. Aangezien men bezwaarlijk over de prijs van het schip kan spreken als dit nog niet gezien is, stelt spreker voor in de volgende vergadering aan de hand van een nota, als men beschikt over telegrafische inlichtingen van de twee experts, een beslissing over de aankoop te nemen, maar dan nog niet over de verbouwing. De Raad besluit aldus.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Zie middagvergadering.

2557.

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 400
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S00273

3. Buitenlands beleid

Zie ook notulen MR. Sept '54 bl. 1, p. 3a

a. De EDG (Zie notulen MR dd. 16 Augustus 1954, punt 3 a)

Minister Beyen brengt verslag uit over de besprekking in Brussel. Spreker meent, dat de berichten in de kranten te pessimistisch zijn, aangezien men de stemming over de Franse voorstellen in Brussel verwart met de kansen van de EDG. De Minister is over het verloop der conferentie niet ontevreden nu de vijf landen tegenover Frankrijk voortdurend één lijn hebben getrokken. Nadat Mendès France in de nacht van Zaterdag op Zondag had medegedeeld, dat hij niet bereid was het bemiddelingsvoorstel van Spaak, dat de instemming van de vier andere Ministers had, te aanvaarden, is besloten de teksten van beide stukken te publiceren. Mendès France heeft aan het einde nog een meesterlijke verklaring afgelegd, waarin hij o.a. de neutralisering van Duitsland afwees. Na de conferentie heeft spreker nog met Mendès France gesproken, waarin deze in de eerste plaats de dank overbracht van President Coty, die zeer onder de indruk was geweest van zijn bezoek aan ons land. Voorts heeft Mendès France gezegd het te betreuren, dat beiden tegenover elkaar stonden, maar dat hij begreep, dat spreker weinig anders kon doen. Op de vraag wat Mendès France ging doen antwoordde deze, dat hij het niet in het belang van de EDG achtte, maar toch moeilijk anders kon doen dan Zaterdag het EDG-verdrag voor het Parlement te brengen. Tevoren zou hij nog met zijn Kabinet spreken want het was nog onbekend of dit zou goedvinden, dat hieraan de vertrouwenskwestie zou worden verbonden. De afloop van de conferentie in Brussel kon echter betekenen, dat nog drie Ministers uit het Franse Kabinet zouden treden.

Minister Van de Kieft merkt op, dat men in de laatste jaren uit Europees oogpunt gezien onophoudelijk heeft gesukkeld met Frankrijk. Men zag het Franse volk zonder leiding, waartegenover Adenauer een belangrijke rol speelde, hetgeen aan de Duitse Bondsrepubliek grote betekenis heeft gegeven. Spreker heeft respect voor de rede en het plan van Mendès France bij een vorige Kabinetsformatie. Uit een oogpunt van Europese politiek lijkt het spreker ook voor Nederland van belang om het Kabinet van Mendès France zo veel mogelijk te steunen. Het is te begrijpen, dat dit in Brussel geheel onmogelijk was. Spreker acht deze gang van zaken wel zorgelijk, want het zou een terugslag voor Europa geven als de Regering van Mendès France het niet hield. Voorts informeert spreker naar de betekenis van het bezoek van Mendès France aan Londen.

Minister Mansholt stelt de vraag of in Brussel gesproken is over wat er moet gebeuren als het EDG-verdrag in het Franse Parlement zou worden verworpen.

Minister Staf heeft de indruk uit de voorstellen van Mendès France gekregen, dat hij niet weet wat de EDG inhoudt. De Fransen, die de techniek van de EDG kennen, zijn in deze voorstellen niet gekend. Intussen acht spreker het van belang, dat Mendès France zelf het alternatief van opneming van West-Duitsland in de mond heeft genomen.

Minister Kernkamp heeft ook versteld gestaan over de verwarring, die blijkbaar in Frankrijk heerst. De anderen worden hierdoor in de richting van Duitsland gedrongen.

De Minister-President vermoedt, dat Mendès France, die niet kon begrijpen, dat een vorige Franse Regering het EDG-verdrag had getekend, innerlijk niet de ratificatie van het EDG-verdrag wenst, maar toch dit verdrag niet durft te torpederen. Als dat juist is, is zijn verklaring over het alternatief van de EDG van belang. Mogelijk is hij hierover ook in Londen gaan spreken. Spreker maakt vervolgens tegen de behandelingswijze, die men op de conferentie van Brussel voor ogen had, de volgende bezwaren. Over de EDG heeft men gedurende jaren gesproken en men zal zich dan niet moeten laten opjagen om over het lot van Europa te beslissen zonder voldoende tijd voor overleg met het Kabinet te laten. In de tweede plaats heeft spreker bezwaar tegen interpretaties, welke duidelijk in strijd zijn met het verdrag, ook als men het met de interpretatie zakelijk eens is. Als voorbeeld noemt spreker het voorstel om het na afloop van het NATO-verdrag, dat voor twintig jaar is aangegaan, mogelijk te maken, dat er landen uittreden.

Minister Zijlstra ziet nog als mogelijke verklaring voor de houding van Mendès France in Brussel, dat hij tracht met de afwijzing van zijn voorstellen in Brussel de EDG bij het Franse Parlement er door te krijgen.

Minister Beyen antwoordt Minister Van de Kieft, dat het winnen aan betekenis van Duitsland de schuld is van Frankrijk; Adenauer heeft echter steeds op het standpunt gestaan, dat men geen zwak Frankrijk moet hebben. Spreker gelooft overigens niet, dat men zorg behoeft te maken over de positie van Mendès France als premier; deze zal niet de vertrouwenskwestie aan het EDG-verdrag verbinden als hij niet zeker van een meerderheid is, maar hij zal wel het alternatief voor verwerping van het verdrag stellen. Spreker is van oordeel, dat het beter is, dat Mendès France premier blijft dan dat hij zou vallen over de EDG. Spreker zou, evenals Spaak, niet met de Amerikaanse plannen willen meegaan om Frankrijk te isoleren. Met betrekking tot het bezoek aan Londen verwacht spreker, dat Eden geen rare dingen zal doen. Wat de bezwaren van de Minister-President tegen de behandelingswijze betreft merkt spreker op, dat de principiële punten uit de voorstellen van Mendès France in de Ministerraad waren besproken. Het voorstel van Spaak heeft spreker ook nog naar de Minister-President gezonden. Ten aanzien van de interpretaties van het verdrag is spreker niet aan het punt toegekomen te zeggen, dat hij ten aanzien van een aantal kwesties nadere ratificatie van het Nederlandse Parlement zou moeten vragen. Tevoren had spreker de oppositie van die Ministers, die niet naar hun Parlement terug wilden, niet willen ondergraven. De moeilijkheid in Brussel was als men iets voor Mendès France wilde doen, dat dan in enkele dagen daarover een beslissing moest worden genomen.

De Minister-President herinnert er aan, dat de Franse Regering dit overhaasten reeds enige malen gedaan heeft. Spreker maakt voor dit geval geen bezwaar, maar men zal voor de toekomst moeten zeggen, dat men eerst een consultatieve bespreking zal moeten houden en dat men pas op een volgende bijeenkomst een beslissing kan nemen.

Minister Beyen is van oordeel, dat bij verwerping van de EDG in het Franse Parlement eerst de vijf anderen bij elkaar moeten komen en vervolgens de zes landen, voordat de kwestie van de herbewapening van West-Duitsland in de NATO zal worden besproken.

3 b. Het bezoek van het Staatshoofd van Ethiopië (Zie notulen MR dd. 16 Augustus 1954, punt 3 f)

Minister Luns deelt nader mede, dat de Keizer van Ethiopië niet een inofficieel bezoek zal verbinden aan het Staatsiebezoek, dat hij van 3 tot 7 November zal afleggen. Getracht zal worden om bezoeken van belangrijke punten in het land, in overeenstemming met de wensen van Minister Zijlstra, in het programma op te nemen.

Zie ook notulen MR 6/9'54, blz. 3, punt 3a.

3 c. De Nieuw-Guinea-kwestie (Zie notulen MR dd.16 Augustus 1954, punt 3 c)

Minister Luns deelt mede, dat tegenover de Indonesische verklaring met veel onjuistheden een verklaring ter verweer is afgelegd. Nadat Australië had verklaard tegen plaatsing van deze kwestie op de agenda van de Assemblée te zijn, is aan onze Ambassadeur medegedeeld, dat de Nederlandse Regering eveneens op dat standpunt staat. In een gesprek met de Amerikaanse Ambassadeur heeft spreker bevestigd, dat Nederland zich verzet tegen plaatsing van dit punt op de agenda en er aan toegevoegd, dat het nog onzeker is of wij aan besprekingen zullen deelnemen als niettemin het punt op de agenda wordt geplaatst.

Minister Beel vraagt zich af of onze vertegenwoordiger niet in een moeilijke positie kan komen als aan een eventuele bespreking van de Nieuw-Guinea-kwestie in de Algemene Vergadering zou worden deelgenomen.

Minister Kernkamp kan zich verenigen met de conclusies in de vorige vergadering, dat men zich van Nederlandse zijde zal verzetten tegen het plaatsen van de Nieuw-Guinea-kwestie op de agenda van de Assemblée en dat een eventuele resolutie niet zal worden uitgevoerd, maar spreker heeft aanvankelijk enige bedenking tegen het voornemen om eventuele besprekingen van deze kwestie tot het einde mee te maken. Het lijkt hem echter wel wenselijk aan het begin een verklaring af te leggen. Spreker verzoekt zijn Departement in te schakelen bij de opstelling van deze verklaring en bij het onderzoeken van de vraag of nog verder aan de besprekingen zal worden deelgenomen. Het zal misschien wenselijk zijn, dat daarvoor een vertegenwoordiger van zijn Departement (Prof.Pieters) aan de delegatie wordt toegevoegd.

Minister Luns zal nog nagaan of Prof.Pieters aan de delegatie moet worden toegevoegd. De Minister-President is van oordeel, dat dit alleen zin heeft als de Nieuw-Guinea-kwestie op de agenda zou komen.

Minister Luns stelt voor, dat een beslissing over de kwestie van een eventuele deelneming aan de besprekingen in de Assemblée nog even wordt aangehouden. De Raad verklaart zich hiermede accoord.